

рівної ваги S&P 500, який зважає компанії S&P 500 однаково, а не за ринковою вартістю, був на 10 відсотків волатильнішим, ніж традиційний S&P 500, якщо вимірювати його за річним стандартним відхиленням з 1990 року. Індекс рівної ваги також був більш волатильним ніж традиційний S&P 500, у 90 відсотках випадків протягом трирічних періодів, з усіма винятками, згрупованими навколо піку та подальшого краху бульбашки доткомів.

Здавалось би, що з відновленням безумства навколо технологій, а останнім часом – штучного інтелекту, індекс рівної ваги може справді бути більш безпечним. Але проблема епохи доткомів полягала в тому, що оцінки їх акцій були надмірно завищені, а не в тому, що ринок був надто сконцентрований. Наприклад, на піку доткомоманії в 1999 році на п'ять найбільших за капіталізацією акцій в кошику S&P 500 припадало близько 16% індексу, що не набагато вище історичного середнього показника [4].

Таким чином, аналізуючи ризиковість інвестування в індекс, можна дійти до консенсусу із поглядами Говарда Сільверблатта. Великі корпорації через свою масштабність та значимість на ринку мають пропорційний вплив на індекси. Сучасні ринкові реалії підтверджують цю динаміку. Порівняльний аналіз стандартного індексу та індексу рівної ваги вказує на більшу волатильність останнього у 90% випадків. Хоча розподіл ваги компаній в індексі може виглядати не ідеальним, але це найкраще, що ми можемо мати в сучасних реаліях.

Література:

1. Menton J., Popina E.. History Says Big Tech's Rule Over US Stocks Shouldn't Be Feared. *Bloomberg*. July 9, 2023. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-07-09/history-says-big-tech-s-dominance-over-us-stocks-poses-no-risk>
2. Rennison J. How Big Tech Camouflaged Wall Street's Crisis. *The New York Times*. March 31, 2023. URL: <https://www.nytimes.com/2023/03/31/business/tech-stocks-sp-500.html>
3. Rennison J. How Big Tech Camouflaged Wall Street's Crisis. *Khaleej Times*. October 4, 2023. URL: <https://www.khaleejtimes.com/business/tech/how-big-tech-camouflaged-wall-streets-crisis>
4. Kaissar N. S&P 500's tech-heavy top is a feature, not a bug. *The business time*. Jun 11, 2023. URL: <https://www.businesstimes.com.sg/wealth/sp-500s-tech-heavy-top-feature-not-bug>

Михайлик А.

«Маркетинг», 3 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Славкова А.

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Віктора Федосова

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Фінансова інклюзія, що включає в себе доступ до банківських послуг, мікрокредитування, страхування та інші фінансові інструменти, грає важливу роль у соціальному та економічному розвитку кожної країни. Фінансова інклюзія – процес сприяння доступному, своєчасному та адекватному доступу до широкого кола фінансових продуктів та послуг, розширення їх використання усіма верствами суспільства [1]. Незважаючи на глобальний прогрес у сфері фінансової

інклюзії, Україна все ще стикається із суттєвими труднощами, які ускладнюють повний доступ всіх верств населення до фінансових послуг. Ситуація ускладнилася війною, економічною нестабільністю, недостатнім регулюванням фінансового ринку та низьким рівнем фінансової грамотності серед населення. Всі ці фактори спонукають до необхідності глибокого аналізу сучасного стану фінансової інклюзії в країні, виявлення існуючих перешкод та розробки стратегій, які б забезпечили широкий доступ до фінансових інструментів та послуг, особливо для соціально незахищених верств населення.

Всебічний аналіз проблеми передбачає розгляд переваг, недоліків та протиріч, які впливають на поточний стан цієї сфери. Розглянемо детальніше ці аспекти.

До переваг фінансової інклюзії можна віднести:

1. Сприяння економічному зростанню: Забезпечення доступу до фінансових послуг для населення, що дозволяє людям та підприємствам вкладати гроші, отримувати кредити, інвестувати в нові проекти та створювати робочі місця.
2. Зменшення фінансової вразливості: Громадяни можуть зберігати гроші в банку, страхувати своє майно і здоров'я, тим самим робить їх менш вразливими перед фінансовими кризами та негараздами.
3. Розвиток малого та середнього бізнесу: Малі та середні підприємства можуть отримувати кредити, залучати інвестиції та розширювати свою діяльність.
4. Зменшення відсотку бідності: Люди можуть зберігати гроші, отримувати доступ до кредитів та інших фінансових ресурсів. Це дозволяє підвищити рівень життя та зменшити залежність від грошової допомоги та соціальних програм.
5. Збільшення соціальної включеності: Фінансова інклюзія сприяє соціальній включеності, оскільки надає людям можливість брати активну участь у фінансовому житті суспільства.

Серед недоліків та викликів можна виділити:

1. Недостатня фінансова грамотність: Багато людей маючи доступ до фінансових послуг не завжди розуміють, як правильно ними користуватися. Це може призвести до неправильного управління фінансами, надмірного боргу та інших фінансових проблем.
2. Відсутність фінансової інфраструктури: У деяких регіонах, особливо сільських, може бути відсутня фінансова інфраструктура, така як банки або банкомати. Це ускладнює доступ населення до фінансових послуг, навіть якщо вони мають бажання користуватися ними.
3. Цифровий розрив: У світі, де багато фінансових послуг стають все більш цифровими, деякі групи населення, зазвичай люди похилого віку або з низьким рівнем освіти, можуть бути виключені через відсутність доступу до комп'ютерів, смартфонів або Інтернету.

4. Економічна нерівність: Фінансові інститути часто сфокусовані на клієнтах зі стабільним доходом, ігноруючи менш захищене населення, яке, насамперед, потребує фінансової підтримки.

5. Приватність: Цифрові фінансові сервіси вимагають обміну даними, що посилює ризики зловживань особистими даними та порушення приватності.

За останні роки в Україні спостерігаються позитивні зрушення в галузі фінансової інклюзії, які заслуговують на увагу. Наприклад, розвиток цифрових платіжних систем, поліпшення доступу до мікрофінансування, фінансова освіта. Обізнаність про фінансові продукти є досить високою і зростає: у 2021 р. 79% респондентів знають щонайменше 5 фінансових продуктів (74% в 2018 р.) [2]. Ці досягнення відіграють важливу роль у зміцненні фінансової стабільності країни та покращенні рівня життя громадян.

Однак, важливо зазначити, що все ще потрібно працювати над подоланням численних недоліків на шляху до повноцінної фінансової інклюзії. На жаль, ще багато людей залишаються поза банківською системою, що призводить до використання неофіційних фінансових послуг, ризикуючи стати жертвами шахраїв. Особливо важливою є робота над зменшенням цього розшарування населення, підвищенням фінансової грамотності громадян та забезпечення доступу до фінансових інструментів для людей з обмеженими можливостями.

На нашу думку, допоможуть прискорити процес фінансового включення в українському суспільстві такі стратегічні заходи:

1. Вдосконалення цифрової інфраструктури. Однією з основних перешкод для фінансової інклюзії є відсутність надійної та доступної технологічної інфраструктури, особливо в сільських районах. Інвестування в цифрову інфраструктуру, включаючи якісний інтернет та мобільний зв'язок, може значно збільшити доступ населення до фінансових послуг через онлайн платформи.

2. Розвиток мікрофінансових Інституцій. Необхідно зосередити зусилля на розвитку та підтримці мікрофінансових інституцій, які надають життєво важливі кредити, страхування та інші фінансові послуги соціально вразливим групам населення. Забезпечення адекватного регулювання та моніторингу цих інституцій також зміцнить довіру громадян.

3. Фінансова грамотність. Програми фінансової грамотності мають бути розширені та інтегровані у загальнонаціональну освітню програму. Навчання громадян, як управляти особистими фінансами, планувати бюджет, та розуміти права споживачів, підвищить їхню спроможність користуватися фінансовими продуктами та послугами відповідально та ефективно.

4. Сприяння інноваціям. Важливо створити середовище, яке заохочує інновації в фінансовому секторі, зокрема через підтримку фінтех-стартапів та цифрових банківських рішень. Це може включати надання податкових стимулів, грантової підтримки, а також сприяння партнерству між традиційними банками та інноваційними фінтех-підприємствами.

У процесі розробки стратегій фінансової інклюзії для України корисно вивчити практику інших країн, які з успіхом впроваджували аналогічні програми.

Один із таких прикладів — досвід Індії та Кенії у сфері фінансової інклюзії, особливо з використанням цифрових технологій. Індія (2014–наш час): Проект "Jan Dhan Yojana", запущений у 2014 році урядом Індії під керівництвом прем'єр-міністра Нарендри Моді. Проект передбачає відкриття «нульових балансів» банківських рахунків для всіх індійців. Це дозволяє навіть людям з низьким рівнем доходу та без документів отримати доступ до банківських послуг [3]. Кенія (2007–наш час): М-Pesa, мобільна платіжна система, запущена компанією Safaricom у 2007 році, дозволила великій кількості людей без доступу до традиційних банківських послуг використовувати мобільні телефони для здійснення фінансових транзакцій [4].

Адаптація нових стратегій вимагає глибокого аналізу потреб, врахування соціокультурних факторів, і створення законодавчої бази, яка б заохочувала провадження цифрових фінансових послуг. Також критично важливою є кооперація між урядом, приватним сектором та міжнародними організаціями для забезпечення інвестицій, розвитку інфраструктури та зміцнення довіри населення до таких інноваційних рішень.

Література:

1. Фінансова інклюзія як стратегічний напрямок розвитку fintech в Україні. <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/36274/1/Stratehichniyi%20roxyvytok%20Ukrainy%20heneruvannia%2C%20implementatsiia%2C%20raelizatsiia%2023-132-133.pdf> (дата звернення: 16.10.2023)
2. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021. Проект USAID «трансформація фінансового сектору» https://bank.gov.ua/admin/uploads/article/Research_Financial_Literacy_Inclusion_Welfare_2021.pdf?v=4 (дата звернення: 16.10.2023)
3. Національний портал Індії. <https://www.india.gov.in/spotlight/pradhan-mantri-jan-dhan-yojana-pmjdya#tab=tab-1> (дата звернення: 16.10.2023)
4. М-PESA — це найуспішніший мобільний грошовий сервіс в Африці. <https://www.vodafone.com/about-vodafone/what-we-do/consumer-products-and-services/m-pesa> (дата звернення: 16.10.2023)

Моцар К.

«Фінанси, банківська справа та страхування», 6 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри фінансів імені В. Федосова Мельник В. М.

МИТНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Наплив негативних кризових явищ, що спіткали Україну впродовж останніх років, ще більше акцентували увагу на проблемі відповідного забезпечення митної безпеки у структурі економічної безпеки держави. Коронавірус, вплив глобалізаційних процесів, повномасштабне військове вторгнення росії в Україну та кризові явища, які були спричинені попередніми чинниками ускладнюють і без того нестабільну економіку та роблять митну безпеку, як частину національної безпеки, ще більш вразливою для впливу деструктивних зовнішніх чинників. І першочерговим завданням, яке постає перед митними органами у розрізі